

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/605/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7210228152
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7210228152.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcov: X/ S. Z., D.. XX.X.XXXX, N. S. A., S. H. Č.. XX, zastúpenej JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Mäsiarska č. 4, X/ O. Z., D.. XX.X.XXXX, N. S. G., S. P., V. D. W.: Z. Č.. XX, G.L., X/ M. Z., D.. XX.X.XXXX, N. S. N., F. Č.. XX, proti žalovaným: 1/ V. T.F., D.. XX.X.XXXX, N. S. F., S. Č.. XXX/X, V. D. W.: O. Č.. XXX/XX, G. - G., X/ O. T., D.. XX.X.XXXX, N. S. F., S. Č.. XXX/X, V. D. W.Č.: O. Č.. XXX/XX, G. -G., obaja zastúpení JUDr. Andreou Tkáčovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Magurská č. 3, v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patrili ku dňu smrti do dedičstva po nebohom M. Z., o odvolaní žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Košice II zo dňa 21.5.2015 č.k. 41C/175/2010 - 430 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie v napadnutých výrokoch o trovách konania a trovách odvolacieho konania medzi účastníkmi a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvého stupňa ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni v 1. rade trovy konania vo výške 5 988,78 eura na účet jej právnej zástupkyne, žalobcovi v 2. rade nahradiť trovy znaleckého dokazovania vo výške 50,46 eura, žalobcovi v 3. rade nahradiť trovy znaleckého dokazovania vo výške 50,46 eura. Ďalej žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni v 1. rade trovy odvolacieho konania vo výške 593,70 eura na účet jej právnej zástupkyne. Žalobkyni v 1. rade vrátil nespotrebovaný preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 29,34 eura na účet jej právnej zástupkyne a v rovnakej výške aj žalobcovi v 2. a 3. rade a žalovaným v 1. a v 2. rade.

V odôvodnení uviedol, že rozsudkom zo dňa 28.11.2012 č.k. 41C/175/2010 - 321 vyhovel žalobe žalobcov a určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX G.. Ú. D. Ú., P. G. - S. P.H., P. G. L., a to pozemok parcely registra "C" parc. č. 1476/2 - ovocné sady o výmere 1 921 m², pozemok parcely registra "C" parc. č. XXXX/XX - ovocné sady o výmere XXX O.X, pozemok parcely reg. "C" A.. Č.. XXXX/XX - zast. plocha a nádvorie o výmere XX O., pozemok parcely reg."C" A.. Č.. XXXX - zast. plocha a nádvorie o výmere XXX O., rodinný dom Z.. Č.. XXXX postavený na parcele registra "C" A.. Č.. XXXX - zast. plochy a nádvorie o výmere XXX m², patria do dedičstva po neb. JP. Z., D.. XX.X.XXXX, naposledy bytom S. G., P. Č.. XXX, zomrelom dňa XX.X.XXXX v Košiciach s tým, že o náhrade trov konania rozhodne osobitným uznesením.

Potom, ako o odvolaní žalovaných rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 25.2.2015 č.k. 4Co/71/2013 - 407 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, podaním doručeným súdu dňa 29.11.2012 právna zástupkyňa žalobkyne v 1. rade uplatnila náhradu trov konania, ktoré vyčíslila v sume 6 018,12 eura v konaní na súde prvého stupňa a v sume 593,70 eura na odvolacom súde.

Po právnom posúdení veci podľa § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 O.s.p., § 14 ods. 1 písm. a), b) c), d), e), f), 17 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie

právnych služieb priznal úspešným žalobcom na náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným. Konštatoval, že trovy konania spočívajú v trovách právneho zastupovania v riadnom konaní vo výške 6.018,12 eura, pričom z uvedenej sumy zaviazal neúspešných žalovaných zaplatiť žalobcom sumu 5.988,78 eur s tým, že súd vráti nespotrebovanú zálohu na znalecké dokazovanie žalobcovi v 1. rade vo výške 29,34 eur (5.988,78 eur + 29,34 eur = 6.018,12 eur). Ďalej uviedol, že trovy konania predstavujú aj trovy odvolacieho konania, ktoré sú vo výške 593,70 eura a taktiež trovy znaleckého dokazovania v celkovej výške 252,30 eura, o ktorých rozhodol uznesením zo dňa 31.5.2012 tak, že priznal odmenu znalkyni MUDr. Elene Medveckej vo výške 252,30, ktorú vyplatil z preddavkov zložených žalobcami v 1., 2. a 3. rade ako aj z preddavkov zložených žalovanými v 1. a 2. rade, a to tak, že z preddavku žalobkyne v 1. rade zloženého dňa 22.11.2011 vo výške 80,- eur zapísaného pod ZSK 142/11 sumu 50,46 eur, z preddavku žalobcu v 2. rade zloženého dňa 17.4.2012 vo výške 80,- eur zapísaného pod ZSK 44/12 sumu 50,46 eur, z preddavku žalobcu v 3. rade zloženého dňa 25.11.2011 vo výške 80,- eur zapísaného pod ZSK 145/11 sumu 50,46 eur, z preddavku žalovaného v 1. rade zloženého dňa 30.11.2011 vo výške 80,- eur zapísaného pod ZSK 147/11 sumu 50,46 eur a z preddavku žalovaného v 2. rade zloženého dňa 30.11.2011 vo výške 80,- eur zapísaného pod ZSK 146/11 sumu 50,46 eur.

Proti tomuto uzneseniu vo výrokoch ktorými súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyňu v 1. rade trovy konania v sume 5 988,78 eura ako aj trovy odvolacieho konania v sume 593,70 eura podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní a žiadali v súlade s ust. 150 ods. 1 O.s.p. z dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu trov konania žalobkyňu v 1. rade nepriznať, alebo napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázali pritom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28.1.2010 sp. zn. 2 MCdo/17/2009 a rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/189/2013. Ďalej namietli, že ak súd priznal žalobkyňu náhradu trov právneho zastúpenia, mal by postupovať podľa ust. § 11 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. (ďalej len "cit. vyhláška"), a nie podľa ust. § 10 ods. 1 cit. vyhlášky. Napokon poznamenali, že sú stále vlastníkmí sporných nehnuteľností, vzhľadom na následný duplicitný zápis v katastri nehnuteľností, takže v danej veci bude musieť prebehnúť ešte ďalšie konanie o určenie vlastníckeho práva.

Žalobkyňa v 1. rade v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdiť.

Odvolací súd prejednal včas podané odvolanie žalovaných bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia plynie, že súd prvého stupňa rozhodol o náhrade trov prvostupňového konania a trov odvolacieho konania účastníkov v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a žalobkyňu v 1. rade, ktorá mala vo veci plný úspech priznal náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti neúspešným žalovaným.

V zmysle citovaného ustanovenia platia o trovách konania dve základné zásady, t.j. sa právo na náhradu trov konania riadi mierou procesného úspechu a že sa hradia len trovy potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva. Ak je procesná strana úspešná, mala by jej proti strana nahradiť trovy (náklady), ktoré pritom účelne vynaložila. Bolo by totiž v rozpore s ochrannou funkciou občianskeho procesného práva, pokiaľ by civilný proces neumožňoval odstrániť zmenšenie majetkovej sféry účastníka spôsobené len tým, že bol nútený dôvodne hájiť svoje práva, do ktorých niekto iný zasahoval. Právo na priznanie primeranej a právnym predpisom stanovenej náhrady trov konania, ktoré úspešnej strane v konaní vzniknú, je súčasťou práva na spravodlivý proces a tiež súvisí, pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia s právom na právnu pomoc v zmysle článku 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

Úlohou súdu ale nie je rozhodnúť mechanicky o náhrade podľa výsledku sporu, ale vážiť, či tu (ne)existujú ďalšie okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie či nepriznanie náhrady účelne vynaložených trov. Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. totiž nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd pritom prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Úvaha súdu o tom, či sa jedná o výnimočný prípad a či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, tak musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej posudzovanej veci.

V súlade s požiadavkou vyplývajúcou z postulátu fair procesu, ktorá sa vzťahuje i na rozhodovanie súdu o náhrade trov konania ako integrálnej súčasť súdneho konania ako celku, je zároveň súd povinný vytvoriť pre účastníkov konania procesný priestor k tomu, aby sa vyjadrili i k eventuálnemu uplatneniu moderačného práva podľa § 150 O.s.p. a vzniesli prípadné tvrdenia či dôkazné návrhy, ktoré by mohli aplikáciu tohto ustanovenia ovplyvniť a následne sa s tvrdeniami účastníka konania k použitiu moderačného práva v rozhodnutí vypořadať bez ohľadu na to, či súd moderačné právo oprávnene využije, alebo naopak, k použitiu moderácie nepristúpi.

V posudzovanej veci správne postupoval súd prvého stupňa, ak pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z citovaného ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p., ktoré sa riadi zásadou procesného úspechu v konaní a správne prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia žalobkyne vychádzal z § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., keďže v danej veci išlo o predmet konania, ktorý je oceneľný v peniazoch. Explicitná úprava § 9 ods. 1 vylučuje totiž použitie § 11 ods. 1 písm. a) cit. vyhlášky (por. napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. mája 2012 sp. zn. I. ÚS 119/2012, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR, 2012, č. 26). Pochybil však, ak neposúdil zároveň okolnosti relevantné pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. a nezoberal sa ani otázkou, či uplatnené úkony právnej služby advokátom žalobkyne možno považovať za účelne vynaložené.

Súdu totiž priamo zo zákona vplýva povinnosť i pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. skúmať i (ne)existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p..

Aplikácia ust. § 150 ods. 1 O.s.p. musí pritom zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. Prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú aj dôvody zvláštneho zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Aby ich súd mohol zodpovedne posúdiť podľa § 150 ods. 1 O.s.p., musí nevyhnutne najskôr poznať všetky relevantné okolnosti, pretože len na tomto základe môže potom so znalosťou veci niektorým z nich priznať prioritu pred ostatnými. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí náležite odôvodnený.

Z uvedeného vyplýva, že prvostupňový súd na daný právny vzťah aplikoval síce správnu právnu normu, ale vec právne neposúdil i z ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia ani neodôvodnil s poukazom na celý komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa uvedeného ustanovenia.

Predovšetkým z týchto dôvodov odvolaciemu súdu neostávalo iné ako napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v časti napadnutej odvolaním zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa po vrátení veci bude opätovne rozhodnúť o trovách tak prvostupňového ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.) po všetkých stránkach preskúmateľným rozhodnutím (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.). Pri rozhodovaní sa vysporiadať so všetkými právne významnými okolnosťami, na ktoré poukazuje odvolací súd v tomto zrušujúcom uznesení, ako i pre rozhodnutie relevantnou argumentáciou účastníkov konania v priebehu konania (i odvolacieho). Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa bude potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomeroch oboch účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 150 O.s.p. sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a aby neodporovalo dobrým mravom.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č.757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.